

БИЗНИНГ БОШ МАҚСАДИМИЗ – ЖАМИЯТНИ ДЕМОКРАТЛАШТИРИШ ВА ЯНГИЛАШ, МАМЛАКАТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯ ВА ИСЛОХ ЭТИШДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

по этиши йўлидаги босқичма-босқич, из-
чил ҳаракати ҳозирги кунда ҳеч қандай
кум тўхтати ойлайдиган мурқаррар, кону-
ний жаёрга айланди. Шундан деб ай-
тишга бугун бизнинг барча асосларимиз
бор.

Ва ниҳоят, бўлиб ўтган сайловлар ав-
валтиларидан наинки очиқилик ва кескин
кураш олиб борилиши билан, балки, ав-
ва, аксарят сайловчиларнинг бу жа-
раенлардан ҳар томонлама хабардорлариги,
уларга онгли муносабати билан туб-
дан ферқ киради.

Фуқароларимиз сайловларга мамлака-
тимиз ҳәтидаги энг муҳим, жамиятимиз-
нинг барчи ҳажарларидан амалла ошири-
лаётган ишохтарларига мазмун-моҳияти-
га, демакки, ҳар бир сайловни тақдирга
тасири ёқусатларига сәйси воеқа сифа-
тида ёқусатларид. Бу ҳам бизнинг энг
ката ютуқларимиздан биридир.

Хурматли ҳадж вакиллари!

Бугун мен Конунчилик палатаси ва Сенатнинг биринчий қўшима мажлисида сўзга чиқар өкманин, асосий мақсадим – жамиятимизни демократлаштиришга янгилашнинг концепциясини, шунингдек, мамлакатимизни 2005 йил ва келгиси дав-
ра модернизация ва ислоҳ этиши бўйича олимдига юйладиган асосий вазифаларни кискача баён этишди.

Бизнинг асосий узоқ муддати ва страте-
гияси вазифамиз аввалинг қолади – бу
демократик давлат, фуқаролик жамияти
куриш жаёрга айланадиган барор ишохтар-
ни янада чуқураштириш, одамлар онги-
да демократик қадрияларни мустаҳкам-
лан йўйидан оғизимад, изчил ва қатъян
банд боришиди.

Мамлакатимизни ривожлантириш страте-
гияси ҳақида гапирганд, шуни алоҳи-
да таъкидлаштиради, «бошқар-
лидиган иқтисод» ёки «бощарқаридаган
демократия» деб аталиши мөдделлар бизга
мутлақ тўғри.

Албатта, биз, аввалидек, давлат ва жа-
миятимиз ислоҳ этиши ҳамда модернизация
қилишда ўзбек маденинг мухим тар-
кий қисми билан босқичма-босқичлик
тамоилидига бундан ӯзин ҳам қатъий амал
қилимади. Аммо, мустақил тараққиётимиз-
нинг ўтган даврида ўзин оқиган бу та-
мойинларни юкорида тияга олинган мө-
дделларга ҳеч қандай алоқаси йўк.

Биз бугунни кунда минтақамизда яша-
тган ҳалқлар гўёни ҳали демократия учун
тайёр эмас, бу борада «пиншиб етилма-
ган», улар олдин камбагаллик ва қашшо-
лини билган болглик мумомларни ҳал
қилишлар зарур, шундан кейиннина де-
мократия куриш, сәйси виқтисодий ис-
лоҳотлар учин шарт-шарот юзага кела-
ди, деган таълими ҳам кўп этилди.

Бундай бәйонёт ва ёндашувлар – аввали-
до, тархин билмаслик, ҳалқнинг бунёд-
корлик салоҳигина, куч-қурдига, илон-
маслик, айтни мумкин, ҳозирги дүн-
ни жадаллик билан ўзгариб бораётган
объектив, глобал жаёрга айлануш-
лик натижасидир.

Бугун, ҳамма бўлмаса ҳам, лекин
қўтилни олдамр ажши англайдики, фи-
қат замон билан тенг қадам таълаётган,
тез ўзгарайтган дүненинг қатъий шарт ва
талаబларига жавоб бернишга интилаётган
мамлакатнинг келажаги ёргу бўлиши мум-
кин.

Шу мазнози, мустақилликни мустаҳ-
камлаш, жамиятни демократлаштириш ва
янгилашни барчи гапирав шактиси, ўз
олимдига юйлан қутийатни устувор ва-
зифа ва йўналышларга алоҳида ётибор
картиш зарур.

1. Давлат куришини ва бошқаруви со-
ҳисидаги энг муҳим вазифа – бу конун-
чилик ҳокимияти бўлмиш мамлакат Парла-
ментининг роли ва тасирини кучайтириш,
ҳокимиятнинг конунчилик, ижро ва суд
тармоқлари ўтгасидаги янада муста-
санови баркарор мувозанати эришиндан иборат.

Шу борада:

Президент ваколатларининг бир кис-
мини Парламентнинг юкори палатаси –
Сенат ва кукуматта ўтказиш, професси-
онал, доимий асоши ишлайдиган кўни –
Конунчилик палатасини шаклантириш,
унинг ваколат ва ҳуқуқларини кечайти-
риш;

иинкичидан, Баш вазир ва умуман,
мамлакат ҳукуматининг ролини ва шу би-
лан бирга, мосъузлигини кучайтириш;

уюнчиликан, суд ҳокимиятини мустаҳ-
камлаштириш, алоҳида ётибор ишлайдиган
кўни;

изкинчидан, Баш вазир ва умуман,
мамлакат ҳукуматининг ролини ва шу би-
лан бирга, мосъузлигини кучайтириш;

изкинчидан, Ҳар кисмий профессионал тар-
заси ишлайдиган кўни;

Одатда, ўзбеклар болажон, самимий ва андишали хісбланади. Бу фель-авторлар ичиде айниска, болажонлини алохиз эътибор марказида. Мисол учун борга ёшиладиги боломиз «дала, юз сўм беринг, конфет оламан», деса ёхуд мактабга борадиган фарзанд тенгюшлари каби нимадир харид қилиш максадиди сал кўпроқ пул сўраса, «кел, шу болам бошқалардан кам бўймасин», деса сўзини ерда қолдирмагим. Яъни, болажонлини мизга борамиз. Вакт ўтиши билан болалар улгайишади. Шунинг баробарида эътибларни ҳам ортиб боради. Энди улар аризмаган конфет ёки бирор ўйинчот учун озороз пул эмас, балки каттагатта нарсаларга сариф қилиш учун маблаг сўршади. Кўлида жарақ-жарақ пул ўйнайдиган айрим ота-оналар ҳам йўқ эмас. Кўйинда шундай эътиборсизлик, яъни болаларини молдий таъминотдан сиро кисмаган, аммо тарбиясига ахамият бермаган пушаймон отанинг индуҳи кечимиши ҳақида ҳикоя қилиб бермоқчим.

Ишга кеч қолаётганим сабабли йўл четида турбиф такси тўхтадан бошладим. Сарғин тусли «Толо» ёнимда секинлайди.

— Ассалому алейкум, — деди ҳайдовчига машинанинг очиқ ойнаси орқали борар манзизимни билдиргандан, биш чайқаб кўнаж қолди. Унинг ортидан келәтганнан сутрган «Нексия» ва яшил «Тико» кетма-кет тұтади. Кайси бирнеги юргушини билмай турғандык, каттик қалинган машиналар сингали ҳаёнишини бўлди. Карасам, шундай йўйнинг ўргасида «Жигули» русумли машина тўхтаб турар, ўтга ёшдан ошганга ҳайдовчи жилмайб меним имлаб чакирапди. У тўртада тўхтаб қолгани учун ортидан келәтган бишқа транспорт воситалари ҳаракатланомайди қолган, шу бонис чўзуб-чўзуб «лоҳ» демодка эди. Сал олдинроқда эса йўл ногирлари туришибди.

Ҳеч наредадан тортмай ўртада тўхтаб клиент чорпастдан бу одамдан сал ҳадискираган бўлсамда, аммо қандайдир куч менни у томонга ундали. Ортимизда эса машиналар тирбанд бўлиб кетишади. Шунинг учун борар манзизимни ҳам айтмай таваккал қилиб ўшикин очиди, дарров хўянинг ўтиб ўтибосизлик, яъни болаларини молдий таъминотдан сиро кисмаган, аммо тарбиясига ахамият бермаган пушаймон отанинг индуҳи кечимиши ҳақида ҳикоя қилиб бермоқчим.

— Кайси томона юрийиз? — деди ҳайдовчи талафауз билин.

Мен манзизини тушунтиридим. У боз иргаб ўйла давом этаркан, «нарху наво жуда ошиб кетибди, қаранг, машинасини аҳволини. Эҳтиёт ҳисм олишича чиққандим, пул етмади», — деди.

— Нече йўл бўлди машинанингиз? — деди сўради.

— Э, бунақа машинанинг шу пайтагча ўн етишини алмаштирганим. Кўлнмда пул жарақ-жарақ ўйнаган пайтада ўйтамон-айтган, деганим-деган эди, — жавоб қайтарди.

— Ҳа, дарвоже, исим Шариф, сизнинг-чи? Мен отимиш айтдим. Кейин касбимин сурнади. Журналист эканими билга, «кука, сизга сабов: эркак киши дардини кимга айтсан?» — деди мунг аралаш кулинишраб.

Түғриси, унинг саволига жавоб бера олмади.

ОТА ИЗТИРОБИ

Дўстига десам, ким дўст, ким душманлигини билдиб олишининг ўзи осимсан. Гоҳида дўст деб билганинг заҳарли илон бўлиб чиқади. Кишининг ҳатто, дўстига ҳам айтгомайдиган ички дарлари булиши мумкин-ку!

— Ана кўрдингизами, бу жуда оғир, — деди Шариф ака ўйланиб қолганини кўриб. — Ёшим олтмишдан ошиди. Ўзилларини ўйли-жойли қилиши, уларга яхши ширар юратиш бериши ўйлабману, тарбиясига эътибор бермабман. Айниқса, қизла-

риминг тарбиясига! — Йўлдан кўз узмай гапириб борарди Шариф ака эзгин кайфиятда. Ҳатто, хотиниминг ҳам кимлигини салкам қирқ йўл бирга яшаб билмаган эканман. Менинг кайсан жонимга зарил, олтмишдан ошидан кўчада киракашлик қилиб! Хотиним, ўзилларим, қизларим — ҳалинан зиммамда.

— Болаларнингизни ўқитиб, яхши ишларга жойлаб кўймагандиган? — дедим вактида жуда пулдор эдим, деган гапини ёслаб.

— Ҳудодан тилаганим ҳам шу, — деди Шариф ака хайрлаштиб.

Мен эса ҳамон сұхбатимиз бошида берилган саволни ўзлариди: «Эркак киши дардини кимга айтсан?»

— Ҳуқитдим, ҳамма гап шунда-да! — жавоб қайтарди Шариф ака яна алалми кулинишраб. — Саводда яхшигина мавқета эга эдим. Боя айтганимдан пулни куп. Болаларимга шароит яратиб беради, дей-нини хоҳласа олиб бердим. Чўнгатанин пулга тўлдириб қўйдим. Хотиним нима истаса, дарров муҳаёб қизларим. Бироқ тарбияси қандай бўлаётганига сира қизиқмабман. Ҳозир туғилиб ўтсан жойимда биш кўтариб юрломай қолдим. Шу туғайни ҳам қасал қизларими ва бир ўзимни олиб, бу ёлгарда кўнч қелдим.

— Қизларининг ҳанақа касал? Даволаб бўлмас эканим? — ҳайратим ошиб сўрадим Шариф акадан.

— У — қизим бор, — деди Шариф ака оғир хўрсинг. — Кенга ўзим мен билан. Уни яхшигина ишга жойлаштириб қўйтганим. Унинг ҳам бўрги бор. Аммо оиласига ҳалим ўзи масъул эмас. Қизларни сағи гиёҳни бўлиб қолнишган. Қўзларим кўрсан менинг, қачон бундай бўлиб қолнишганини сезмай ҳам қолиман.

Унинг қўзларидан ёш сизарди. Аммо иродали экан, дарров ўзини тутиб олиб, яна боягидек кулинишраб давом этиди.

— Бирор нима ҳам қила олардим? Гиёхванд, дей ўз жигларимни кўнчага ҳайдаб юборлади-ман-ку! Улар менинг фарзандларим, демак, менинг зиммамига уларга қарашиб, деб биламан.

Ота барниб ота етади! Куракда турмайдиган қизларини билан шурълик падарининг бошина ҳам қилинган қизларни аллақаюн балогат ёшига этиб угутиришган экан.

— Шунака, — деди Шариф ака фикримни уқ-қандайди. — Кўнчага чиқариша ор қилиб, уйда давлатиман. Ҳудуд шунчанини камайди, бўк еди хотинимнинг машмасиаш тарагина ортига. Ўзингиз ўйланг, ёши олтмишдан ошиган аёлга парод-андоз нима учун зарур? Унишни эса ҳар куни янги кийгиси келади. Сочинингимиз бўлтида, ҳурматпайди. Қўнчига янга аввалидек турни-туман таомларни тусада қолади. Ахир ҳозир ишламасам! Бунинг устига катта рўзгорнинг бор ташиши ўзимнинг гарданимда. Шунча йўл бирга юшаб, тўк пайтим бошида кўтагран аёлим, эгардан тушнамидан сўнг йўлни мисанд қўимайдиган бўлди. Бунга нима дейсиз!!

Мен эса нима дейини, тўғрироғи, фикримни очиқ айтнишни эп кўрмай жим эдим. Яна унинг ўзи давом этиди.

— Болаларим русча ўқиди, хотиним ҳам русча ўқиган. Ҳатто, ўзим ҳам русча ўқиганам. Ҳизимизнинг шарқона одоб-ахлоқ, тарбия тушунчалигини эса унтигиман. Балки бу жойимниш, балки хотайим... Нисса бўлганда ҳам эканини ўраман-да! Раҳмат сизга, бир оз кўнглимни буштаци олдим.

Бу орда мен манзизимни этиб келгандим. Кира ҳақини узатарканман, бир-икки оғиз тасалли бериб кўймасам исонофада бўлмас дед, «Шариф ака, сабр қилинг. Аллоҳ одамзоди дарр бериб синад кўраркан. Шунда ҳам шукру қўялганларга дардинг ўзини қоплақ кетадиган марҳамат да этаркан. Ахаммак, ҳаётнинг янга изга тушиб кетсан!» — дедим.

— Ҳудодан тилаганим ҳам шу, — деди Шариф ака хайрлаштиб.

Мен эса ҳамон сұхбатимиз бошида берилган саволни ўзлариди: «Эркак киши дардини кимга айтсан?»

Лейтенант
Ешин ҲАКИМОВ.

ҚАДДИ БАЛАНД, ҚАДРИ БАЛАНДИМ

Хусниддин Шарипов қарий ярим асрариди. Унинг шеър ва достоидари саҳна асарлари, таржималари билан ҳақимиз, алабиёт ихоссаманларининг меҳрини қозониб келмади. Унинг кўпилаб китоблари рус, полъя, турк, урду, шунингдек, кўшина милиятлар тилларига ҳам таҳрижа килинган. Мустақил юрт, Ватан ҳақидаги газал ва қўшиклини кўшиклини килинган. Мустақил юрт, Ватан ҳақидаги газал ва қўшиклини кўшиклини килинган.

Муҳисинларидан юширадиган сирим йўк-Сардор, Сарвар ва Севара исмли фарзандларим бор. Мен ўзларни бўлган жудам бахтилмади.

— Ўзинг учин ҳам яша бир бора» қўшиғинизни қандайдарлар!

— Ҳаммада яхшиликлар аёллар учун бўлишини хоҳдаймади. Чет элларда аёллар ўзларига кўпирларни килинган. Бизнинг аёллар-чи? Улар ҳам ўзига бор, меграх муштодир. Тоҳир Муҳаммадга шундай шеър ёзин бўриш беринини сўрадим ва кўйладиди.

Хусниддин Шариповининг сермаҳсул ижодида ҳарбий ватаншарвардлик мавзуси ҳам муносиб ўзини эгалаган. Севимили шоиримиз Куродли Қўчларимиз ташкил топганинг 10 йиллигига бағишлаб ўтказилган «Ватан ҳимоясидан» расепублика ташонини шеърият ўйнанинг бўйича голид леб топилганин ҳам кўшиклика маъдум.

АЗИЗ ВАТАН Азиз Ватан, Ягона Ватан, Кадди баланд, Қадри баландим.

Азиз Ватан, Икбол ватан, Қадри баландим.

Юрагимга жо этиб сени, Кўчонгигда нурга беландим.

Кўчонгигда нурга беландим. Аммо Ватан меҳри баридан юксак.

Ўзигултари гулдирилаб ғўй илос. Ўз далаидига кўнчиган кўй илос.

«Ватан» десас кўккиснга иниб, Жондек илек тувлор турпроқ.

Шу турпроқда улғайиб-унид. Шу турпроқ тўклилар япроқ.

Ватан деган уйон турпроқда Бахш этилар Инсон туфайди.

Ватанинни кетса ийроқка, Инсоннинг ҳам умри тутгайди.

Тирқирайди одамзод тошдек, Ер сопқондай айланади.

Йўртиб. Ватан сергак яшар кўшёдек, Фарзандларини багрига

тортиб. Гоҳ қулоқни этса ҳамки кар замбаракарни соғув наъраси,

Озод тениб тураркан қалблар, Сўйимас сира ҳаёт нафаси.

Миннатдорман бахтим кўшиди:

Кўшиди: Кўнчиларни кўнчиларни, Ҳенгиз чонни кўнчиларни.

Истикబонинг жилмайнидан Равшан тортирган азamat дўёр.

Шу сабабли мангу сен билан Томирдошлар бўғину

бандим, Хусниддин ШАРИПОВ.

ПРЕЗЕНТАЦИЯ НОВОГО ФИЛЬМА

В Доме кино состоялась презентация нового художественного фильма «Эркак» («Мужчина»), снятого на киностудии «Узбекфильм» Национального агентства «Узбеккино». Авторы сценария — Эркин Аззам и Юсуф Разиков.

События фильма «Мужчина» проходят в далеком и прекрасном уголке Сурхана - Бойсуне. Жамшид — герой картины — считает своим долгом заботиться о жене старшего брата, уехавшего в город на заработки.

Чувства и характеры героев фильма приобретают индивидуальность и своеобразие еще и благодаря музыке, специальному написанному композитором Жамшитом Изомовым.

Назокат УСМАНОВА, корр. УзА.

БЕЛГИЛАНГАН ХОНАД РАКАМ АТРОФИГА СОАТ МИЛИ ЙАҲИЛИСИДА: 1. Жалуний ҳудуда мансуб тук ўсувчи дарахт. 2. Шарқона ҳашамдор сарой. 3. Бирор мунозабат билан ўтадиган тадбир. 4. Кин аравасин. 5. Ток туни гули. 6. Миллий бесак. 7. Сув транспорт. 8. Ҳарбий техника. 9. Зарбали, тигрил топтаки. 10. Европадаги давлат топтаки. 11. Африка гародига давлат. 12. Японияда учиронсан космик кема. 13. Барвара музозанат. 14. Аланга, ёлни. 15. Ахад, сўзда турини фазилати. 16. Футбол ўйини кесми. 17. Яман. Араб Республикаси топтаки. 18. Башлангичда давлати. 19. Башлангичда давлати. 20. Электр кува-туннин ўзини биринчи. 21. Энергетикаси. 22. Жамият тараққиётлаштирилган ўзини биринчи. 23. Россия федерасининг парлам